

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hónap 10-én és 25-én.

KIADJA A FÖLDMÍVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTER.

Szerkeszti: MOLNÁR ISTVÁN,

kir. tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési minisiteri biztos.

Előfizetési ára egész évre egy községnek, mint magánosoknak két korona, mely a lap kiadóhivatalának: Athenaeum r. társulatnak Budapest, VII., Kerepesi-út 54. sz. egyszerre küldendő be.

A m. k. Belügyminisiterium 1891. évi 33,881. sz. rendelete szerint e közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisiterium 20,899/1891. sz. a. az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

HIVATALOS RÉSZ.

Felhívás.

(Erdei facsemeték adományozása iránt benyújtandó folyamodványok ügyében.)

Azok a birtokosok, kik az 1879. évi XXXI. t.-cz. 165. §-ában megjelölt, *de nem az állam által kezelt kopár, vizmosásos és futóhomok-területek* beerdősítése végett a jövő 1903. évben az állam részéről erdei facsemetékben *ingyen* részesülni kívánnak, felhivatnak, hogy eziránt való, egy koronás bélyeggel ellátott folyamodványaikat *folyó évi december hó 15-éig az illető kerületi kir. erdőfelügyelőség útján nyujtsák be hozzám*, hogy a kir. erdőfelügyelőség a bejelentett területek beerdősítésének közgazdasági szempontból való szükségessége s illetve a csemetéknek ingyen elnyerésére való igényjogosultság tekintetében idejekorán előterjesztést tehessen.

Községi előljáróság igazolása e tekintetben figyelembe nem vehető.

A folyamodonak folyamodványában pontosan be kell jelentenie, hogy mely község határában hány kat. holdnyi kopár területet milyen fa-fajból való csemetékkel és mely időszakban (1903. év tavaszán-e, vagy 1903. év őszén?) óhajt beültetni, meg kell továbbá adni pontos címét és lakhelyét s be kell jelentenie, hogy az adományozandó csemetemennyiséget mely vasuti állomásra kéri küldeni.

Megjegyeztetik egyuttal, hogy a *kopárok és futóhomok-területek* beerdősítésére adományozandó csemeték termelési, kiemelési, csomagolási és a vasuthoz való szállítási költségeit az *állam* fedezi és csakis a gyorsáruk szerint való szállítási díjat, melyre nézve a hazai vasutak mérséklést engedé-

lyeztek, viseli a folyamodó birtokos, ki a csemeték adományozásáról értesítettvén, ezek átvételére s illetve a vasuti szállítási költségek viselésére magát kötelezi.

A kért és adományozott csemetéknek ok nélkül való visszautasítása a csemeték adományozásának a jövőben való megvonását fogja magával vonni.

Figyelmeztetnek egyuttal az *erdőbirtokosok*, hogy *erdőterületek (vágás s tisztás területek) felujtására s beerdősítésére* csakis olyan *kisebb* birtokosok kaphatnak — a kopár területek beerdősítésére kért csemeteszükséglet fedezése után netán visszamaradó készlethez képest — *ingyen* csemetéket, a kik a ker. kir. erdőfelügyelőség, vagy az illető közigazgatási hatóság által igazolt *kedvezőtlen anyagi helyzetüknél* fogva önköltségükön csemetéket *termelni nem képesek*; míg a nagyobb birtokosok vágásterületek s tisztások beerdősítésére csak az előbb említett csemete-szükségletek lehető fedezése után és az alább felsorolt termelési költségeknek megtérítése mellett kaphatnak csemetéket:

F a n e m	1000 db csemete eladási ára		
	1 éves K f	2 éves K f	3 éves K f
Luczfenyő	— 60	1 —	1 40
Jegenyefenyő	1 —	1 60	2 20
Erdeifenyő	— 80	1 40	2 —
Feketefenyő	1 —	1 60	2 20
Vörösfenyő	1 20	2 —	2 80
Havasifenyő	2 —	2 50	3 —
Kocsányos tölgy	}	2 50	3 50
Kocsánytalan »			
Cser »			
Kőrös	1 60	2 60	— —
Juhar	1 60	2 60	— —
Ákác	1 80	3 —	— —
Dió	5 —	8 —	— —
Szil	1 50	2 —	— —
Szelid gesztenye	8 —	12 —	— —

Ezeken a fent megállapított termelési költségeken kívül a csemeték kiszedése, csomagolása s a vasúthoz való szállítása fejében ezek ezre után még 1 (egy) korona s 50 filléryi díj fizetendő s a csemeték vasúti szállítási költsége is a folyamodó által viselendő.

Az 1898. évi XIX. törvényczikk 1. és 2. §-a értelmében állami kezelés alá tartozó erdők s kopár területek birtokosai csemete-szükségleteiket az illető m. kir. állami erdőhivatalnál jelentsék be.

Budapesten, 1902. évi október hóban.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

Budai Domokos.

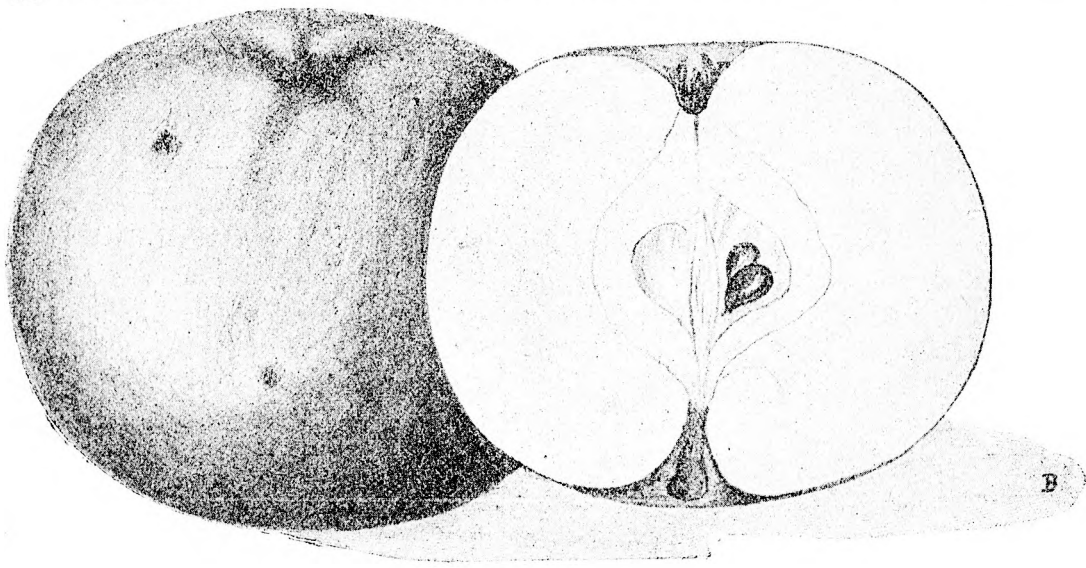
(L. 28. ábrát.)

Származása. Az 1883-ik év tavaszán az Arany párménnek egy virágát termékenyítettem a Jász vadóka himporával. Szándékosan választottam keresztelésre éppen a Jász almát, mert czélom volt,

Megjegyzem azonban, hogy a nyár elejénél tovább tartó almáknak semmi gyakorlati előnye nincsen, minthogy cseresnyeérés idején senki sem eszik almát, késő nyáron pedig a nyári almák versenyeznének a késő téliekkel. De az ilyen soká tartható almáknak mégis nagy fontosságuk van, mert *tavasz végén, mikor többi vetélytársaik a piacról elfogytak, sokkal jobb áron értékesíthetjük ezeket, mint a koratéli és télközépi gyümölcsöket.*

Nagysága: Középnagy. A mellékelt körrajzok bőtermés idejéből két gyümölcsöt tüntetnek elő. Ezeknél nagyobbak igen, de kisebbek nem szoktak előfordulni.

Alakja. Két végén lapított gömb alaku és igen szép, szabályos termetű. Hasa a közepére esik, honnan mindkét vége felé széles és lapos karimába huzódik össze. Kelyhe felé néha szűkebb a karimája, mint a szára felé s itt-ott akadnak féloldalakra kissé hizottabb példányok is. *Szára* rövid, közepes vastagságú, kissé bunkós végű, a karima színvonalán túl nem emelkedik, tágnylású, de szűk és közép-mély üregbe helyezett, s ezt a szűk üreget is, mely gyengén rozsdázott, olykor egy-egy husdudor még jobban összeszűkíti. *Kelyhe* félig, vagy olykor egészen nyílt, kicsiny, keskeny és rövid osztványkáival,

28. ábra.

hogy olyan új fajtát nyerjek, melynek termékenysége és szépsége a Párméné legyen, fájának edzetségét és tartósságát pedig hazai edzett fajtánktól nyerje. Mindössze is három magvat nyertem a termékenyített virág gyümölcséből, melyből elvetés után 1884-ben kettő kelt ki s ezek egyikéből származott a most ismertett gyümölcs, melylyel tavaly nyáron elhalt öcsém nevét akarom megörökíteni.

Érés ideje. Egy teljes esztendeig eltart, a nélkül, hogy jóságából veszítene. Junius elején a gyümölcs még olyan üde és szép, mintha akkor szaktották volna le a fájáról. A tavaly termett almából szeptember 3-án fogyasztottam el az utolsót, mely, miként irtam, teljesen kifogástalan izü volt. Pinczében december végére érik annyira, hogy élvezhető legyen.

melyek néha felállnak, igen sokszor azonban a kehelyeső felett vízszintesen kiterjeszkednek, szépen kikanyarított tányéralaku, szabályos és elég tágas, de nem mély üregben foglal helyet, mely az osztványok tövén is alig molyhos. Ránczok, bordák, husgyöngyök a kehely üreg táján nem fordulnak elő. Olykor egyik-másik gyümölcsnek kissé ferde is a kehely-karimája.

Szine: Bőre vékony, finom, száraz tapintatu. Alapszine, érve, a Párménra emlékeztető aranyárga, miből azonban napszегte gyümölcsökön alig harmadrésze látszik, mert a többi rész szép pirossal van csikozva s közben márványozva és pontozva is. Egyes gyümölcsökön alig látszik ki a pirosból az alapszin. Pontozata barnás, elég sűrű, de aprósága miatt nem szembetünő. Egyes sárgás rozsdafoltok,

vagy pedig kiálló rozsdaszemölcsök elvétele megakadnak egyik-másik gyümölcsön, *de fusciadium foltot még a legerősebb nyarakon sem láttam rajta.*

Belseje. Husa tiszta fehér, csak magház erein sárgás színű, cukros, pármén-izű, alig némi savanyúsággal, puha, omlós, fűszeres, igen nemes izű. Leve elég bő; fonnyadásra éppen ezért nem is hajlandó, még korai szedés mellett sem. Magtokja zárt tengelyű, kicsiny és szűk nem szakadozott falu fiókjaiban rövid tojásdad, vöröses barna, ép, de nem nagy számú magvat tartalmaz. Ha egynél több magot találunk egy fiókban, akkor azok élelten laposak szoktak lenni.

Fája vigan nő, erőteljes, igen edzett, korán fordul termőre és évről-évre gazdagon terem. A magról nevelt anyafa 1894-ben, tíz éves korában mutatta be első termését. Koronája gömb vagy kissé lapított gömbalaku, elég nyulánk, erős ágakkal és kellőleg szellős lombozattal. Mindenféle alanyon diszlik, helyben és talajban nem válogat. A szárazságot igen jól állja, miről az idén volt alkalmam meggyőződni, mert a június közepétől október elejéig tartó nagy szárazságot fiatal oltványaim a legnaposabb fekvésben sem sinlették meg.

Vesszei nem számosak, középhosszuak és vastagok, egyenesek, nem könyökösek, hegyük felé nem vékonyodó egyenletes vastagságúak, némi piszkos sárgával árnyalt violaszin barnák, gyengén és hálózatosan eziúthártyásak, hegyük felé szürkésfehéren molyhosak, nem bordásak, elég rövid levélközűek. Apró, piszkosfehér pontokkal elég sűrűn vannak pontozva és többnyire tág szögekben elállanak.

Rüggyei: középnagyok, lapulók, háromszögűek, kissé tompák, barnavörös pikkelyeiket piszkosfehér molyhozat fedi. *Virágrüggyei* nagy számúak, elég nagyok, tojásdadok, aljukon a pikkelyek barnapiros szegélyűek, de a rüggyek végei molyhosak.

Levelei középnagyok, tojásdadok, elég hirtelen keskenyedő rövid hegyűek, elég vastag, de lágy szövötűek, széles völgyesek, simák s néha csavarosan elgörbülnek; alul molyhosak, felül csupaszkok és fényesek. Széleik apróbb nagyobb fogakkal alul egyszerűen, a hegyük felé néha kétszeresen is fűrészelték; elég vastag, közepes hosszú nyelükről tág szögekben elállnak vagy vízszintesen felállnak. *Virágrüggy levelei* lándzsás kerülékesek, keskeny vállúak, többnyire laposak, hosszú nyelükről minden irányban szétterjeszkednek.

Megjegyzések. Elsőrendű ez a pármén családba tartozó almafajta minden tekintetben. Fája éppen olyan termékeny, de jóval edzettebb mint az Arany pármén, melylyel gyümölcseinek ragyogó szépségével is versenyre kél; ize pedig többek állítása szerint, határozottan elsőrendű. Gyümölcseinek tartóhatósága nagy értéket kölcsönöz neki. Nem dicsérem, majd megdicsérem ez a tenyesztőnél önmagát. Órízze meg és tartsa fenn soká ez a nemes almafajta korán elköltözött, felejthetetlen jó testvéremnek emlékét!

Még csak azt jegyzem meg, hogy magánosoknak és mindazon faiskola-tulajdonosoknak, kik hazánk

felföldjén ezt a fajtát szaporítani akarják, szívesen szolgálók oltógalyakkal. Nem ártana az Alföldön is kísérletet tenni vele.

Budai József.

Gyümölcsfáink helyes törzsmagasságáról.

(Folytatás és vége.)

Úgy vélem, sikerült az eddig felhozottakban minden kertgazdát meggyőzőn arról, hogy gazdasági gyümölcsfáinknál különös figyelmet kell a törzs helyes magasságára fordítanunk és itt első sorban is a *fajta természetes hajtóképességét szükséges szem előtt tartani.* Nem szabad tehát egy olyan fajtát, a mely erre nem való, magastörzsű fának erőltetni, hanem meg kell elégednünk a *közepes, sőt sok esetben az alacsony törzsszel.*

Szinte hallani vélem ama jó tanácsot, hogy alkalmazzuk az ilyen fajtáknál a *kétszeres oltást*, vagyis azt az eljárást, hogy szemezzük be a vad alanyt valamely olyan erősen növekvő fajtával, a melyik rendes körülmények között gyertya-egyenességű, vastagságú és megfelelő magasságú hajtást nevel már az első évben. Ennek a hegyére oltjuk azután reá azt a gyengén növekvő fajtát, a melyiknek termését óhajtjuk és akkor mind egyforma magasságú és erősségű törzseink lesznek. Hát ez mind igaz. Minden tankönyv ajánlja is ezt az eljárást és a külföldi faiskolák egy részében tényleg alkalmazzák is; mert az ilyen oltványokért nagyobb árt kérhetnek, mint az egyszer oltottakért. Tény az, hogy az ilyen fák mutatásak és a legtöbb faültető szívesen nyul utánuk. Tény azonban az is, hogy az ilyen fánál öregebb korban kezdenek a kétszeres oltás árnyoldalai is előtűnedezni, a melyek a tulajdonost nagyon kellemetlenül érintik és saját tapasztalatai viszik reá, hogy az ő szép törzsű fájának, vagyis a kétszeres oltásnak nem sok gyakorlati haszna van. Azt kénytelen sok esetben ugyanis tapasztalni, hogy a második oltás helyén gyakran halálos nyavalya lép fel, mely a fát időnek előtte elpusztítja, a minek magyarázatát nem nehéz megadni. Ha meg egy törzsű, vagyis gyenge, törékeny fájú körtefajtával végezte az elmondott műveletet, a minő, — hogy megint egy ismert fajtát említsek — a Napoleon vajkörte, akkor azt fogja tapasztalni, hogy a terméssel megrakott korona a szomorú fák alakját öltvén magára, minden gondos alátámasztás dacára: minden szélroham alkalmával töredezik, hogy azt mondjam: saját sulya alatt rogyik össze és mire a termést le kellene szedni, abból is, a koronából is alig marad valami; hozzá meg évek kellene, míg a korona újra kiépül és akkor újból megismétlődik az előbbi jelenség.

Mindezek a tapasztalati életből leszürt következtetések, tehát arra intenek bennünket, hogy minden gyümölcsnem minden fajtájának állapítsuk meg a neki leginkább megfelelő törzsmagasságot és a jövőben első sorban is ebben neveljük. Nyerni fog ezzel a faiskolatulajdonos, ki előbb adhat túl sok oltványán; de nyerni fog a faültető nagy közönség

is, a mely nem lesz kénytelen több évi vesződés után fáját éppen a törzs helytelen magassága miatt eltávolítani. Nyerni fog végül gyümölcsstermesztésünk, mert az eddiginél jóval több gyümölcs fog piacainkra kerülni.

Igaz, erre megint azt mondhatná valaki, hogy ebben az esetben sok gyümölcsfajta nem leszünk képesek olyan helyekre ültetni, a hova eddig ültetjük azokat. A körték közül pl. éppen a már többször példának felhozott Napoleon vajkörte, továbbá a Császárkörte, Isambert, Angoulêmei hercegnő, Nemes Colmár, Téli Nelis, Serres Olivér, Esperine, Téli esperes, Esperen uri körte; szóval: nemes körtéink nagy része és a többi gyümölcsnemekből is több-kevesebb fajta még vad alanyra oltva is helyesen csak *alacsony, vagyis 40—80 cm. magas és csak kivételes esetekben közepes, vagyis 80—100 cm. magas törzsre volna nevelendő, sohasem azonban egész magas, vagyis 170—200 cm., sőt még ennél is magasabbra*, mert ezekből a faiskolában életerős, egészséges törzs nemcsak hogy sohasem fejlődik, hanem termésük nagy részét idő előtt leverik a viharok. Ha ellenben mint alacsony törzsű fákat ültetjük ki, évek múltán, ha ennek szüksége fennforogna, az alsó ágak fokozatos elszedése által közepes törzsű fákat még mindig készíthetünk belőlük és ekkor az a törzs megfelelő erősségű, egészséges és tartós lesz.

Lám, a gyakorlati érzékkel bíró amerikai gyümölcsstermesztők ezt már kezdettől fogva belátták, azért nem is találunk ezek óriási ültetvényeiben mást, mint alacsony és közepes törzsű fákat, mert ezek nemcsak hogy hamarabb teremnek, hanem hatalmukban vannak, miáltal a fergek és gombák ellen sikeresebben védekezhetnek, a termést kézzel szedhetik le, szóval: gyümölcsfáiknál minden munkát pontosan, gyorsan és sikeresen végezhetnek.

Nem mondom én, hogy küszöböljük ki egészen ültetvényeinkből a magas törzset, — ámbár ezzel cseppet sem veszítenénk — hanem igen is mondom és ajánlom azt, hogy korlátozzuk ezeket oda, a hol tulajdonképpen helyükön vannak, nevezetesen: utmenti sorfáknak, udvarokban, legelőkön és hasonló helyekre. Ellenben házikertekbe, zárt és nyílt gyümölcsösökbe, vagyis mindama helyekre, a hol a közlekedést nem gátolják, a háziállatok beinnök kárt nem tehetnek: ültessünk alacsony és közepes törzsű fákat és az összehasonlító kísérletek' még a kételkedőket is meg fogják győzni arról, hogy az igazi, a jövedelmező gyümölcsstermesztés fája: az alacsony vagy a közepes törzs.

Félreértések kikerülése végett sietek megjegyezni, hogy nálunk még nagyon sokan abban a téves nézetben vannak, *hogy a mint valamely fának alacsony törzse van, az egyuttal törpe fa. Ez pedig nagy tévedés, mert törpe fa helyesen az, a melynek alanya törpe, mint pl. a birsre vagy galagonyára oltott körte, a szt.-iváni almára oltott alma stb.* Vad alanyra oltott alma, körte és egyebek, ha alacsony törzsűek van is, éppen olyan, sőt gyakran terjedelmesebb koronát alkotnak, mintha magas törzsű fákká neveltettek volna. Viszont a törpe

alanyon álló oltványból nevelhető közepes, sőt magas törzsű fa is, ha megfelelő erős fejlődésű fajtát oltunk reá és az mégis törpe fa marad, mert koronája a vad alanyra oltott fának terjedelmét sohasem éri el. Természetesen más kérdés marad az, hogy tanácsos-e ezeknél és ekkor is csak bizonyos körülmények között, az alacsony törzsön túl menni.

Ha az elmondottakhoz hozzá csatoljuk azt a számottevő előnyt, hogy megfelelő talajban, jó alanyok és különösen az alvószemzés gyakorlata mellett még gyengébb növésű gyümölcsfajtáinknál is 3 év alatt nem is alacsony, hanem közepes törzsű oltványaink is kiadhatók, vagyis ültetésre készek és így a mostani oltványoknál jóval olcsóbban adhatók csupa első minőségben, holott a magas törzsű fáknak a legtöbb esetben 4—6 évre van szükségük, a mi azok árát tetemesen megdrágítja, akkor, tekintettel az e téren is fennálló nagy versenyésre és a vevők zsebére, melegen kell óhajtánunk, hogy minden rendű és rangú faiskoláink az elmondottakat megszívelve nemcsak saját jól felfogott érdekükben, hanem főleg hazai gyümölcsstermesztésünk gyors fellendítése végett is fogadják el az önzetlen tanácsokat és neveljenek faiskoláikban szabályos alakú alacsony és közepes törzsű fákat első sorban is, mellékesen pedig egész magas törzsűeket, miáltal ők is jobban megtalálják számításukat és a vásárló közönség is jobban meg lesz elégedve, ha a törzs magasságát cméterekben kitüntetve szabályos koronával bocsátják oltványaikat áruba. Sok panasznak, elégedetlenségnek és bizalommegrendülésnek vennék ezzel elejét.

Egyben pedig gyümölcsstermesztésünk ama rákfenéje is szűk korlátok közé lenne szorítva, a mi mindjobban kezd elterjedni, hogy t. i. a faiskolák rengeteg selejtes termékeit, — hogy azt mondjam szeméjtét — a mi a mai faiskolai üzem mellett természetesen nagyon is tömeges, vagy a faiskolatulajdonos maga hordatja szét a városok és falvak piacaira, vagy pedig házaló kofák saját szakállukra csapják be vele a laikus és többnyire szegényebb sorsú kis gazdákat, kik nem egyszer utolsó filléreiket áldozzák egy nyomorék vagy életképtelen fáért; de megveszik, mert a mint valamelyik fára szemet vet a venni akaró, akkor már meg is van fogva. Szóval: a házaló oltványkereskedés — a melyet az ügy és a szolid faiskolatulajdonosok érdekében egyenesen szabályrendeletileg, vagy ha így nem menne, törvényileg kellene megtiltani vagy legalább is megfelelő korlátok közé szorítani — nem burjánoznék fel annyira, mint az a jelenben sajnosan tapasztalható.

Ha most végig nézünk egy régibb vagy akár újabb telepítésű gyümölcsösön, a legtöbbszőr és a legtöbb helyen azt látjuk, hogy a legkülönbözőbb törzsmagasságú és alakú fákból állanak azok, egyszerűen azért, mert olyan fákat kaptak a telepítéshez, a melyeknek nem volt meg egy határozott törzsmagasságuk és szabályos koronájuk. A jelen sorok tehát éppen azt czéloznák, hogy az eddigi rendszertelenségbe egyöntetűséget és rendszert hozzanak. Természetes, hogy az árjegyzékeket is a

mondottak szem előtt tartásával kellene a jövőben összeállítani.

Mindezek, azt hiszem, eléggé jelentős eszmék arra, hogy minden oldalról megvilágíttassanak. Kivánatos volna tehát, ha gyakorlati gyümölcsstermesztőink, faiskolatulajdonosaink és kezelőink, vagyis mindazok, kiket ez ügy érdekel, kiknek hazai gyümölcsstermesztésünk ügye szívében fekszik, hozzá szólanának alaposan és tárgyilagosan, hogy a jövőben e téren is czéltudatosan haladhassunk előre és az én gyenge szavam ne legyen a pusztában nyomtalanul elhangzó szó!

Angyal Dezső.

Gyümölcsfa-magvak vetése és termesztése.

Országszerte általános a panasz, hogy a gyümölcsfa-magvak, különösen a csonthéjasok, rosszul kelnek.

Ezen körülménynak oka sok mindenben kereshető és található. Oka lehet az, hogy a magvak az elárúsítóknál az eladásig nagyon kiszáradnak, sőt, ha egy-két évig száraz, meleg helyen tartatnak, teljesen elvesztik csiraképességüket és ekkor a leg gondosabb csiráztatás vagy vetés mellett sem kelnek ki; oka lehet továbbá az is, hogy fejletlen, talán éretlen gyümölcsök magvait árusítják el, és végül az is gyakori, hogy a magvak csiráztatásánál vagy a vetési idő megválasztásánál jártak el helytelenül.

Magam is évek óta foglalkozom magcsemeték szaporításával, magvetéssel és jóllehet a magvakkal mindent elkövettem, mit e téren tapasztalt szakférfiak könyvben vagy szóval ajánlottak, — az eredménnyel sohasem voltam megelégedve.

Vettem nyárutóján, vettem ősszel majd utóbb s vettem tavasszal elrétegezett magvakat, — de hát, ha volt is magcsemetém egyik-másik gyümölcsömből, teljes jó eredményt általánosságban egy esetben sem sikerült elérnem.

Sokat boszszankodtam e miatt... Sőt, — mi tagadás benne, — rösteltem is a dolgot. Ha az egyik év elmúlt, vártam a másikat azon reménnyel, hogy az talán több szerencsét fog hozni, — azonban ismét csalódtam.

Alma- és körte-magvetésem kevés kivétellel mindig sikerült, kivált, ha friss szedésű magot ősszel vettem. De jól sikerült vetésem akkor is, ha e magvakat ősszel elrétegeztem és tavasszal vettem. Ezen magvak kelésével tehát megvoltam elégedve. Történeti hűség kedvéért azonban nem hallgathatom el a következőket. Az 1898. év őszén igen szép és friss szedésű vadalma-magra tettem szert. Nem lévén oly nagy területem, hová az összes magot elvethettem volna, — gondoltam, a fölösleg majd jó lesz jövőre s ezért zacskóba téve felvittem a padlásra. Azt a magot, mit ősszel elvetni szándékoztam, — miután pénz és munkaerő hiányában a szükséges talajt nem készíthettem elő, — berétegeztem homok közé és a pinczében helyeztem el.

A magvetésre a következő év február havában került a sor. Az elrétegezett magot annak rendje-módja szerint elvettem. De mivel ezen mag nem lett elég a bevetendő területre, — az üresen maradt 3—4 ágyat abból a magból vettem be, a mit jövőre szántam, de elrétegezés nélkül a padlásra zacskóban tartottam el. És mi lett az eredmény?... Az a mag, mely néhány hónapon át elrétegezve a pinczében volt, mind egy szálíg kikelt, míg a szabadon rétegezés nélkül tartott ugyanazon mag, — azt lehet mondani, — csak $\frac{1}{10}$ -ed részben kelt ki.

A tanulság tehát ebből az, hogy a gyümölcsfa-magvak rövid idő alatt elvesztik csiraképességüket és ez annál is inkább rövidebb idő alatt bekövetkezik, minél melegebb helyen tartjuk azokat.

Ezen különben régi és ismert tényből az következik, hogy az alma- és körtemagot, ha tavasszal szándékozunk vetni, — a vetés idejéig feltétlenül rétegezzük el.

Az alma- és körtemag kikelése, akár ősszel vetjük a friss szedésű, jó csiraképes magot, akár elrétegezve tartjuk és tavasszal vetjük, — csaknem mindig sikerül.

Egészen másként áll a dolog a csonthéjasokkal. Ezeknek őszi vetése legtöbb esetben nem sikerül úgy, mint kellene. Megtörtént, hogy a vásárolt és a látszólag jó kelésűnek ígérkező St.-Julien és Myrobalan szilvamag egy részét kísérletképpen elvettem ősszel, másik részét pedig elrétegeztem s tavasszal vettem el, a mikor a magvak csirázásba indultak. Ez esetben az elrétegezett mag jól kelt, ellenben az ősszel vetettekből alig kelt ki néhány szem.

Már oly esetet is tapasztaltam, hogy az elrétegezett, de csirázásnak nem indult St.-Julien és Myrobalan szilva-, cseresznye-, meggy- és sajmeggy-magvakból tavaszi vetés után alig kelt ki néhány szem. Ezen körülménynak azonban később megtaláltam a magyarázatát abban, hogy az elrétegezett magvak télen át állandóan 8—14 C. fok helyiségben tartottak el, a hol a rétegezésre használt homok — nem lévén kellőleg nyirkosan tartva, — kiszáradt, melynél fogva a magvak nem indulhattak csirázásba. Ebből azt látjuk, hogy az elrétegezett magvaknál különös gond fordítandó arra, hogy a rétegezésre használt föld vagy átrostált tiszta homok, — a mi a legjobb, — télen át egyenletes és mérsékelt nyirkosságban tartassék.

A cseresznye- és meggy-magnál a legjobb eredményt akkor értem el, ha teljes megérésük után gyümölcsükkel együtt vettem el. Ezen vetésből alig maradt el 1—2°/_o.

Vettem már ősszel sajmeggy-magot gyümölcsöstől együtt — tehát friss magot — és vettem cseresznye- és vadmeggy-magot szárazon, gyümölcs nélkül s több esetben alig kelt ki valami. Azonban e magvak egy évi heverés után mind egy szálíg kikeltek. Csak a régi, csiraképtelen mag nem kel ki egy évi ilyen heverés után.

A ki hasonlóképpen járt, — mert gondolom, sőt biztosan tudom, hogy nem én voltam egyedül,

ki az ily kalamitásoknak ki volt téve, — bizonyára éppúgy bosszankodott, mint jó magam, a mikor az ily bevetett terület gyakori gyomlálására került a sor és fizetni kellett a látszólag üresen álló terület tisztántartásáért. De ezt, — ha megvizsgáljuk a szunynyadó magokat s reményünk van azok kikeléséhez, — meg kell tennünk, hogy a drága magvak beszerzésére kiadott pénzt föld alá ne temessük. Az ily eset minden körülmények között kellemetlen, mert a bevetett terület egy évig semmi hasznót sem ad s ezen felül állandóan, még pedig folytonosan gyomlálás által kell tisztán tartanunk.

Ha összegezem fenti soraim lényegét, eddig arra az eredményre jutottam, hogy a friss szedésű alma- és körtemag, akár ősszel vetjük, akár homok közé rétegezve tartjuk és tavasszal vetjük, — egyformán jól kel ki.

A csonthéjasokat feltétlenül rétegezzük el s pinczében vagy pedig szabad földben 35—40 cm. mélyen egy edényben leásva tartjuk el és csak akkor vessük, ha azt látjuk, hogy csirázni kezdenek.

A csirázásnak indult magvak jól fognak kelni, ellenben azok, melyeknél a csirázás megindulása nem tapasztalható, úgy sem fognak kikelni, mert vagy csiraképtelenek vagy nem részesülhettek a csirázás feltételeiben t. i. a levegőben, melegségben és nedvességben. Hagyjuk tehát az ily magvakat egyenes nedvességben tartva továbbra, esetleg egy évig is s ha ekkor sem indul meg a csira, dobjuk el. Így kevesebbet veszünk, mintha elvetnénk, mert megkímélhetjük a magágyak tisztántartására kiadandó költségeket.

Ugyanily elbánásban részesítendő a dió, mogyoró, gesztenye és mandula.

A csonthéjasok elrétegezésére a fűrészporsó is ajánlható. A magvakat a szabadban a föld fölött is elrétegezzük, de ily esetben az elrétegezett magvak fölé 25—30 cm. vastagon szalmás istállótrágyát rakjunk, hogy ez által a magvak egyenes nedvességben és melegben legyenek.

Az elrétegezett magvakat, mihelyt csirázni kezdenek, vessük nem sokára, mert ha a vetéssel sokáig késünk és a csira igen hosszúra nő, letöredezik, mi által igen sok kárunk lesz. Legjobb a kicsirázott magvakat akkor vetni, mikor csirájuk 1—3 cm. hosszú. A dión, mandulán és gesztenyén valamivel hosszabb is lehet a csira, a mennyiben ezeket oldalgyökerek képzése céljából, igen ajánlatos vetés előtt kissé visszacsipni.

Talán fölösleges is említenem, hogy a kicsirázott magvak vetését lehetőleg borult időben és nyirkos talajban végezzük és vetés után a magvakat, ha csak egy jó eső ki nem segít, jól meg kell öntözni, s a cserepesedésre hajló talajt ezenfelül igen ajánlatos a magvak kikeléséig tőzeggel, törekkkel, falevéllal, mohával, apró-trágyával stb.-vel behinteni.

Miután nincs az a könyv, leírás, mely minden körülmények közt a megfelelő tanácsot vagy utbaigazítást megadhatná, a mennyiben tudvalevő, hogy oly eltérők a viszonyok, miszerint minden

esetre kész recepttel szolgálni lehetetlen, így nincs más hátra, mint kinek-kinek a saját adott viszonyaihoz alkalmazkodva kísérletezni és a maga kárán tanulni. Jobb volna ugyan ennek az ellenkezője, de azok, — kik a fentebb említett kalamitásokon már áttestek és ez által kedvező és kipróbált biztos eredményekre jutottak, — tapasztalataikat nem igen szokták közölni; mert, vagy nem szoktak írni, vagy ha írnak is, csekély fontosságot tulajdonítanak az ily figyelemre méltó és jelentékeny dolgok közlésének.

Pedig, ha tekintetbe vesszük, mily nagy azon összeg, a mit egyes faiskolák évenként magvak beszerzésére kiadnak és sok esetben mégis másoktól és a mi legrosszabb, a külföldről hozatják magcsemetéiket, igen hasznos szolgálatot tehetnének a tapasztalt faiskola-kezelő szakférfiak, ha a magvetés körül észlelt és minden körülmények közt bevált gyakorlatias irányú tapasztalataikat nyilvánosságra hoznák és az érdeklődő olvasó közönséggel megismertetnék.

Igénytelen soraimnak egyik főcélja, hogy a tekintetes Szerkesztőség engedelmével ezen fontos szaporítási eljárásra a figyelmet felhívjam s kérjem a közjó érdekében azon szakférfiak hozzászólását, kik a magvetés terén egyben vagy másban tanulságos tapasztalatokkal rendelkeznek.

A magcsemeték és ezzel karöltve az oltványok szaporítása hazánkban már oly mérveket öltött, hogy érdemes ezen, a fatenyésztésnek mintegy kiindulási pontját képező művelettel behatóbban, minden részletre kiterjeszkedve foglalkozni.

Egyszersmind nagyon üdvös lenne, ha e lapok hasábjain egy oly csiráztatási eljárás ismertetése jelennék meg, a melynél fogva ősztől tavaszig meg lehetne tudni, hogy az elvetendő magvak csiraképesek-e és mily százalékban? Ha erre volna valamely alkalmas készülék vagy vegyszer, bizonyára, jobban ellenőrizhetők lennének azon mag-elárusítók, a kik nem törődve a kedvezőtlen eredményekkel, a vevőket leketlenül becsapják, anélkül, hogy ezért tőlük kártérítést lehetne követelni.

Remélem a tekintetes Szerkesztőség belátva kéréssem indokoltságát, a közjó- és kivált a faiskolákat kezelő kezdő tanítók érdekében, becses lapjában készséggel fog teret nyitni az ily irányú tapasztalatok közlésére és ismertetésére.

Eszmelánczolatnál fogva, a magvetésről lévén szó, talán nem végzek fölösleges munkát, ha e helyen a t. Olvasóközönség figyelmét a gyümölcsfa-magvak termesztésének felkarolására hívom fel.

Sajnos, mint mindenben, úgy e téren is azt kell hangoztatni, hogy a vadcsemetékért és gyümölcsfa-magvakért nagyon is sok pénzt juttatunk a szomszéd államok és külföldiek zsebébe. Pedig mind erre nem volna szükség, ha kissé gondolkoznánk azon, vajjon érdemes volna-e a gyümölcsfa-magvak termesztésével, vagy a hol már megfelelő termőfák vannak, a mag összegyűjtésével foglalkozni s ez által is a népnek keresetforrást teremteni.

Az utóbbi évtizedek alatt, mióta a gyümölcsfa-

oltványok szaporítása és ültetése nagy lendületet vett országszerte, úgy a magánosok tulajdonában lévő, valamint az állami- és kereskedelmi faiskolák évenként nagy mennyiségű vadcesmetét és magvakat használnak fel. Nagyon hálás jövedelmi forrást lehetne tehát a magtermesztés és szedés által teremteni oly helyeken, a hol elég és olcsó munkaerő van, továbbá a hol az éghajlati és talajviszonyok is kedvezők a vad gyümölcsfák ültetésére, illetve tenyésztésre.

Igen előnyösen fel lehetne használni ily célra egy kis élelmességgel az oly helyeket, a hol a nemes gyümölcsök termesztése talán némi akadályba ütközik. Hány olyan kopár terület, vizmosás, domboldalak, legelők, dűlők, határszélek stb. vannak, a melyek jelenleg semmi vagy igen jelentéktelen hasznot adnak tulajdonosaiknak, míg vad fákkal beültetve az ily helyek is nem megvetendő haszonhoz juttatnák azokat, kik nem restelve azt a kevés fáradságot, mit a fák beültetése, gondozása és a termés leszedése nekik okozna, — megkezdénék a magtermesztést.

Itt az ideje, gondolkodjunk fölötte, mi módon hasznosítsuk előnyösebben földjeinket!...

Németh József.

A káposztaféle zöldségek telettetése.

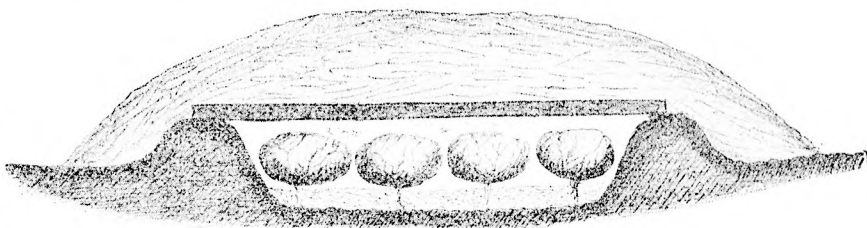
Minden kertészkedő háziasszony azon mesterkedik ez idő tájban, hogy a hosszú télen át üde káposztával, olasz-kéllal, bimbós- vagy sarjadzó-kéllal, kalarábal, egy némelyik még virágos-kéllal vagyis karfiollal láthassa el a család asztalát. Ezeknek kedvéért elmondok néhány olyan telettetési eljárást, a mely a gyakorlatban mindenkor bevált, ha azt a megkívánt körülményekkel végezték.

A közönséges és vörös fejes-káposzta és az olasz-kél jól kifejlődött fejei torzsáikról levágva, külső zöld leveleiktől nagyjából megtisztogatva, pinczében vagy szájas-veremben fejükkel lefelé fordítva helyezhetők el, hol 4—5 hétig jól elállanak, ha néha utánuk nézünk és a romlásnak induló leveleket eltávolítjuk. Hasonlóképpen eltarthatók ugy is, mint a kész virágos-kélt szokták; t. i. úgy, hogy szárukkal kiszedve, nagyjából megtisztogatva, valamely fagymentes, nem tulszáraz helyiségben felakasztjuk száruknál fogva, tehát fejükkel lefelé fordulva.

A még ki nem fejlődött virágos-kélt a nagyobb fagyok beállta előtt, a helyszínen körül veszszük deszkakerettel, ezt 50 cm. vastagon körülburkoljuk felerészben lótrágyából és felerészben lombból vagy marhatrágyából álló keverékkel; ugyanilyennel boríthatjuk be 8—10 cm. vastagon a virágos-kél földjét, mi célból az utban álló leveleket elszedjük. Ha rendelkezésünkre állanak, úgy melegágyi ablakokat helyezünk a keret fölé, a melyeket éjjelre szalmagyékényekkel és deszkákkal fedünk be. Ablakok

hiányában deszkákkal és gyékényekkel védjük meg az éjjeli fagyoktól; a nap enyhe óráiban pedig a takarókat leszedjük.

Néhány hét alatt kifejlődnek a virágos-kél rózsái és felhasználhatók lesznek. A midőn a virágos-kél még erre az eljárásra fejletlen, akkor nem marad más hátra, mint ezt földestől, tehát gyökérlabdával együtt kiszedni, leveleitől nagyjából megtisztogatva egy világos, enyhe pinczébe vagy erre a célra készített langyos ágyba átültetni és ott gondozni addig; a míg felhasználható rózsái elő nem tűnnek.

29. ábra.

A virágos-kél először elmondott telettetési módjához hasonlóan, csak hogy ablakok helyett a deszkatakarókat alkalmazva, lehet a bimbós-kélt is állandó helyen hagyva telettetni; de ki is lehet ezt földestől szedni és a pinczében vagy szájas-veremben homok közé ültetve eltartani addig, míg a felhasználandó kis olasz-kél fejcskéik vagy sarjak ki nem fejlődtek.

Lehet azonban a fejes-káposztát és olasz-kélt akkép is telettetni, hogy a szabadban ásunk 60—80 cm. mély, 100—120 cm. széles és megfelelő hosszúságú árkot (l. 29. ábrát) és ennek fenekére ültetve a gyökérlaptával kivett növényeket, jól megöntözzük, a nap enyhébb óráiban szellőztetjük; ha pedig nappal is fagy, úgy az árkot deszkákkal befedjük és ezek fölé 40—50 cm. vastag szalmás trágya réteget borítunk. Ha enyhébb napokon szellőztetünk és a romlásnak induló leveleket eltávolítjuk, úgy egész tavaszig szépen elállanak ezek a főzelékfélék és izükben még nyernek is, mert teljesen meghalványodnak és így zsengébbekké válnak.

Végül a kalarábot gyökerestől szikkadás után nagyobb leveleit többen lemetszve, szikkadás után pinczében vagy veremben úgy tarthatjuk el, hogy némileg nyirkos homokréteget mintegy tenyérszerű vastagon terítünk a fal vagy valamely deszka mellé, mire a kalarábot egyiket a másik mellé úgy helyezük el, hogy kétfoknyi hézag maradjon közöttük. Most egy második homokréteggel befedjük annyira, hogy csak éppen a szívlevélkéik maradjanak kint. Erre egy új sor kalarábot helyezünk és ezt a mondottak szerint homokkal ismét betakarjuk. Így folytatjuk ezt az elrakást mindaddig, a míg a kalaráb mind nincs elhelyezve, mire, ha szükségesnek mutatkozik, tiszta vízzel gyengén megpermetezzük.

Ha fedett helyiségben nem volna hely, vagy az tulszáraz volna, abban az esetben, a szabadban egy ágyás szélességben és megfelelő hosszúságban

készítünk 20—30 cm. mély árkot, a melybe az elmondott mód szerint rakjuk el a kalarábot. Ezt befedjük deszkadarabokkal vagy fenyőgalyakkal vagy egyszerűen földdel és hegyéje borítunk egy réteg szalmastrágyát, hogy a fagy behatásától a kalaráb meglegyen óva. Egész tavaszig így is használható állapotban marad, a midőn egy része még esetleg maghozónak is kiültethető.

Sikabonyi.

A II. országos mezőgazdasági kiállítás kertészeti csoportja.

(Befejezés.)

V.

A kiállítás keretében tartott kertészeti és szőlészeti csoport két részre oszlott, u. m. az egyes időleges kiállításokra és az állandó kiállításra. Az előbbiekre eddigi ismertetéseinkben már megemlékeztünk. Az állandó kiállításnak egy része a virág- és dísznövények kiállítása volt, mely a kiállítás szembetűnőbb pontjain és a sétányok melletti tereken foglalt helyet. A kiállítás ezen részét II. közleményünkben ismertettük.

Most a szabadban levő faiskolai termékek és kiültetett szőlőtők, valamint végül az egyes csarnokokban kiállított kertészeti tárgyokról kívánunk még rövid ismertetést adni, a melylyel azután a kiállítás ismertetését be is fejezzük. A faiskolai termékeknél — a melyek a kertészeti csarnok előtt voltak egy helyen csoportosítva s egy egységes faiskola képét nyújtották első pillanatra — minde- nek előtt fel kell említenünk a *m.-óvári gazdasági akadémiát*, mely magas törzsű alma-, körte-, cseresznye-, meggy- és szivafákat állított ki; továbbá a *trencsényi állami faiskolát*, mely magas és közepes törzsű alma-, körte-, cseresznye- és szivafákat mutatott be. Mindkét állami intézet 2—25 m. magas törzsű és szabályos koronájú fái versenyen kívül állottak.

Gróf Zichy József vedrői és p.-födemesi kertészeteiből magas törzsű és törpe gyümölcsfák, valamint gazdasági és díszfák lettek bemutatva.

József főherceg kistapolcsányi uradalmi kertészete magas és közepes törzsű gyümölcsfákat állított ki. Az *oroszári faiskola* igen gazdag kiállítással jelent meg, amennyiben magas, közepes és törpe gyümölcsfákat, alakfákat, bogyós cserjéket, gazdasági és díszfákat, fenyőket állított ki nagyobb területen; *Tallán Béla* Török-Kanizsáról és *Bednárz Károly* Ó-Kanizsáról teljes gyümölcs-alanygyűjteményt, magas és közepes törzsű gyümölcsfákat mutattak be.

A *bajai gyümölcsészeti egyesület* magas- és közepes törzsű gyümölcsfákat állított ki. *Pecz Armin* budapesti faiskola-tulajdonos magas, közepes törzsű és alakított gyümölcsfákat, továbbá gazdasági és díszfákat; *gróf Esterházy Miklós Móríz* csákvári kertészete magas, közepes törzsű és alakított gyümölcsfákat mutatott be.

Bujnóczy Károly Kecskemét városi főkertész

gyümölcsfákkal, *gróf Esterházy Ferencz* tatai kertészete tülevelűekkel, *gróf Csáky Jenő* főrévi kertészete és *Niemetz W. F.* temesvári kertészete ugyancsak tülevelűekkel jelent meg a kiállításon.

A csarnokban kiállítottak: *Mauthner Ödön* magkereskedő, telepeinek modeljeit; *Faragó Béla* zalaegerszegi magpergetőgyára gyümölcsmagvakat; *Soós Károly* Gyergyó-Borszékéről havasi gyümölcsökből készített befőtteket, ízeket, szörpöket és szeszeket; a *rimaszombati conservagyár részvénytársaság* gyönyörűen készített és izléseesen kiállított gyümölcs-, főzelék- és húskonzerveket, valamint czukrozott gyümölcsöket. *Kollerich Pál és fiai* Budapestről sodronykerítéseket; *Schmach Károly és Gallik Lajos* Budapestről pálinkakazánokat; Az *orsz. gyümölcsészeti miniszteri biztosság* végül kiállította a Magyar Pomologia megjelent első két füzetét.

A kertészeti csoport egyik alcsoportját a gyümölcsszeszek és pálinkák képezvén, ezen alcsoport is a kertészeti csarnokban volt elhelyezve. Ezen alcsoport igen gazdagon volt képviselve. Nem kevesebb, mint 53 kiállító állította itt ki szilva-, barack-, cseresznye-, körte-, törköly-, borseprő- és borovicskapálinkáját, valamint cognacjait. E kiállítók közül főlemlítjük *Borhy György* gyöngyösi, *Forster Géza* czonczóháti, *Beretvás Pál* és *Kecskeméti Hercz* és *Nagy Mihály* Kecskeméti, *Schrank Béla* esztergomi, *Stauber Antal* és *József d.-földvári*, *gróf Deym Ferencz* l.-tomaji, *Tschida Arthur* paksi, *Fördös Dezső* uzd-borjádi, *Smogrovics Vilmos* bazini termelőket és kiállítókat.

A szőlészeti és borászati csoportban a szabadban kiállítottak a faiskolai terület tőszomszédságában: a *pozsonyi vinczellériskola* szőlőoltványokat és azok iskolázási módját; *gróf Esterházy Miklós Móríz* különböző művelésmódon metszett szőlőtőkét; a *pozsonyi szőlőmivesek egyesülete* a pozsonyi szőlőfajtákat kiültetett tőkékben; *Hertelendy Ferencz* Ies.-Tomajról idei mohás oltással készített oltványokat; *Teleki Zsigmond* Pécsről amerikai alanyfajtákat és *Willinger Márton* Zombárol európai csemegefajtákat.

A borászati eszközök és gépek alcsoportjában kiállítottak: a *földművelésügyi minisztérium* térképeket, statisztikai táblázatokat, szőlőfajták színes rajzait, oltóház és vermélők modellejt, graficonokat; a *m. kir. központi szőlészeti kísérleti állomás* különböző szőlőbetegségeket készítményekben, oltványok összeforradásának feltüntetésére szolgáló metszeteket; a *csálai és barackzai* szőlőtelepek tervrajzokat és mintákat; a *budafoki pinczemesterei tanfolyam* több uradalmi borház és pincze tervrajzait; *Emmerling Vilmos* Budapestről viharágyukat; *Kühne Ede* Mosonból — *Mátrai Feck* és *Tsa* Budapestről — *Mayffarth Bécsből* szőlőpréseket; *Magyar fémpar részvénytársaság* Budapestről — *Arnold Henrik* Új-Verbászról — *Fischer Árpád* Sz.-Endréről — *Szigeti Nándor* Kecskemétről — *Szontagh Pál* Csetnekről peronospora-permetezőket;

Cservenka és Grossmann Budapestről, valamint *Zwick A. és fia* Soroksárról — és *Schwarz Géza* Tapolczáról borshordókat. *Bittmann Pál* Világosról szőlőmalmot és bogyzót; *herceg Esterházy Miklós* Kís-Martomból — *gróf Esterházy M. Moricz* Aszódra — *gróf Endrödy Imre* Galgócra — valamint a *pozsonyi szőlőmivelők egylete* bemutatott borkészítési és szőlőmivelési eszközeit és edényeket modellekben és rajzokban, részben pedig természetben; *Kovalik J. L.* Szolnokról szőlőmolypille-fogó lámpát.

Kiállítottak továbbá:

Julics Géza Szőlősgyárlól — *Gróf Zichy János N.-Lángról* — *Hertelendy Ferencz L.-Tomajról* — *báró Bohus László* Világosról — *Borhy György* Gyöngyösről — *Kosinszki Viktor* Aradról; *Melki apátság* Margitáról, a *debreczeni szőlőtermelők szövete* szőlőikről térképeket és gipszmodelleket; *Munk H. és fiai* Maros-Szlatináról és *Szabó Kálmán* Debreczenből szőlősomagoló rekeszeket; *dr. Wagner és Tsai és Schottola Ernő* Budapestről a borászatba vágó összes gépeket és eszközöket; *Seitz Theo* Bécsből borszűrőgépeket aszbesztre; *Stadler Mihály* Budapestről szőlőbogozó és földrostákat, drótkerítés-fonatokat, mintarácsokat.

A borkiállítás volt tulajdonképpen a pozsonyi kiállításon a legerősebb; 19 borvidékről összesen 377 bortermelő mintegy 1300 féle bort állított ki és messzire vezetne, ha a főbb kiállítókat ezen alcsoportban egyenként meg akarnók nevezni.

Világos jele ez annak, hogy a bortermelés terén már elmentünk azon stadiumig, melynél a tultermelés kezdődik.

A faiskolai termékek csoportjában a jury *Kodolányi Antal* elnöksége és *Lhuillier István* jegyzősége mellett a következőleg ítelt:

Elismerő oklevelet nyert: Niemetz W. F. temesvári faiskolája tülevelüekért; *József főherceg* kis-tapolcsányi kertészete gyümölcsfákért; *gróf Esterházy Miklós Moricz* csákvári kertészete gyümölcsfákért; *Kollerich Pál és fiai* kerítésekért; *Zalaegerszegi magpergetőgyár* maggyűjteményeért.

Aranyérmét nyert: a rimaszombati conservagyár gyümölcs- és zöldségconserveiért.

Ezüstérmét nyert: Tallián Béla Török-Kanizsán gyümölcslanyok nagyban termeléseért; *Bednárz Károly Ó* Kanizsán tülevelüekért; *gróf Esterházy Ferencz* tatai kertészete tülevelüekért; *Saj Z.* Pozsonyban, savanyított ugorkaért; *Asbóth János*, Videfalváról, szilvaizért.

Bronzérmét nyert: Bajai gyümölcészeti egylet faiskolai termékekért; *Bajnóczy Károly* Kecskeméten faiskolai termékekért; *özv. dr. Herz Józsefné* Sárafalván gyümölcs-borokért; *Vasdényey Elemér* Budapestről ribizke-aszuért;

Versenyen kívül lévén, jegyzőkönyvi elismerést kapott: a sopronmegyei gazdasági egylet a collectiv kiállítás körül tanusított buzgóságáért.

R—i.

Közhasznu kérdések és feleletek.

189. Kérdés. 8—14 éves diófámat, mely eddig termést nem hozott, át kell ültetnem. Kérem: milyen időben, mi módon és formában csonkítsam és türi-e a csonkítást? Továbbá: miféle ültetési eljárás szükséges? Végül egy másik 6 éves diófám gyönyörű papiroshéju termést hoz, de férges. Miféle módon védekezzem?

Valkány.

M. Gy.

189. Felelet. Korosabb diófát, mint a minő a szóban levő is, nem érdemes átültetni, mert ezt annyira megsínyli, hogy ha helyette egy fiatalat ültet, abból előbb lesz fa, mint az áthelyezettből. Hozzá meg: a diófa a csonkítást nem türi, ugy annyira, hogy ha megered is, egészséges koronája annak többet nem lesz. Ilyen fákat csak erre a célra készült emelő és szállító készülékekkel lehetne a siker biztos reményében áthelyezni; de ilyen drága gépeket magános ember be nem szerezhet. Ha mégis minden áron át akarja helyezni diófáját, azt csak ugy tehetné meg, hogy most 2—3 m³ földnek a gyökereken hagyásával körül ásná és midőn ez a földtömeg átfagyott, akkor helyeztetné át új helyére csonkítás nélkül. Új helyén természetesen, erős sodronyokkal ugy erősítené meg, hogy a szél azt meg ne ingathassa, a mint azt e lapokban már többször ismertettük. Törzsét, sőt vastagabb ágait is vér, méz, marhatrágya és hamuból álló keverékkel jó vastagon bemázolja és arra ügyel, hogy ez le ne peregjen. Nyáron át esténként megpermetezi tiszta vízzel és tövére is ad elegendőt, hogy a szárazság meg ne ártson neki. Igy — talán — megmarad. A másik diófának a termését a diófúró bogár álcái bántják. Tekintve azt, hogy ez a bogár a diófa alatti földben tölti a telet és kicsinysege miatt alig tűnik szembe, csak is ugy árhat neki, ha jó mélyen ásóvillával a fa alját felásatja, miáltal vagy a felszínre kerül, hol a baromfiak vagy a tél hidege elpusztíthatják, vagy olyan mélyre kerül, hogy tavaszkor nem tud a rajta nyugvó földtömeg alul előbujni és ott vesz el. Más irtási mód eddig alig vezetett eredményre. A.

190. Kérdés. Pala és evvel rokon természetű málló köves szőlőtalajnak tiszta cser- vagy tölgyfahamuvál való trágyázásával mily eredmény érhető el? Elősegíti-e ez a kőzet mállását, emeli-e a talaj termőképességét s holdanként mily mennyiségben alkalmazandó? A szőlő négyéves és Rip. port.-ra nemesített oltvány-szőlő.

Temesvár.

B. S.

190. Felelet. Nagyon bizonytalan a kérdés ama része, mely »pala« és rokon természetű, málló köves szőlőtalajról szól. Palás minden réteges kőzet, mely különben lehet kristályos kőzet (p. gneisz, amphibolpala, csillámpala stb.) vagy pedig törmelékes kőzet (p. agyagpala, márga stb.). Mindezek mállás folytán nem egyenlő kálit tartalmazó talajt szolgáltatnak s így a főképpen kálit tartalmazó fahamuvál szemben sem egyenlően fognak viselkedni. Általában felvehetjük, hogy az agyagos természetű, tehát kötöttebb talajok több kálit tartalmaznak, mint a

homok; előbbieknél káli-lekötő (oldhatatlanná tevő) képességük is nagyobb, mely okokból a káli-trágyák hatása rajtuk nem oly szembetűnő mint a homokon, a melyben a káli sokkal mozgékonyabb marad s hatását jobban ki is fejti. Eppen ezért a káli-trágyákat leginkább laza, homokos talajokon szokás alkalmazni, a minthogy a szőlőtrágyázási kísérletek ily talajokon bizonyították annak és általában a könnyen oldható trágyáknak (műtrágyáknak) határozottan termésfokozó hatását. Ártalmas semmi esetre sem lesz a fahamu, sőt valószínűen hasznos is, mert a szőlő sok kálit fogyasztó növény. Egy négyzetméterre a hamuból legalább 10—15 dekát kell adni (kat. holdanként tehát 6—9 métermázsát), de kétszerannyi sem lesz káros. A mi azt a kérdést illeti, hogy a hamunak van-e a talajban mállasztó hatása, arra azt mondhatjuk, hogy a televény felbomlását mindenestre elősegíti mint lugos hatású meszes anyag és így a növény táplálkozására ez uton is jó hatást gyakorolhat. Figyelembe veendő végül, hogy egyoldalú káli-trágyázás után nem várható oly jó hatást, mintha vele együtt a másik két fontos növényi táplálékot is alkalmazzuk, u. m. a nitrogent és a foszforsavat.

Gy.
191. *Kérdés.* Egyik fővárosi droguistától szereztem be almamoly ellen való védekezésre schweinfurti zöldet. A por színe azonban gyanús, mert nem a szokásos élénk zöld, hanem tompa sárgás zöld színű. Kérem szíves véleményüket, vajjon nem más-e az, vagy nincs-e keverve valami hatástalan anyaggal?

Érd. A. A.
191. *Felelet.* A schweinfurti néven beszerzett por tulajdonképpen nem a zöld festékül használni szokott schweinfurti zöld volt, hanem u. n. *cuprum arsenicosum*. A kettő közt hatás tekintetében nincs semmi lényeges különbség. Alkat dolgában a schweinfurti zöld nem más, mint *cuprum aceto-arsenicum*, vagyis ecetsavas rezet tartalmazó arsenessavas réz, a másik — *cuprum arsenicosum* — pedig egyszerűen arsenessavas réz. Mindkettőnek, arsenessav-tartalma 50% körül szokott lenni ámbár néhány %-nyi ingadozás mindennapi jelenség. A budapesti m. kir. kertészeti tanintézet kémiai laboratoriuma már számos ilyen por vizsgálatával foglalkozott, azért most is felkértük e por vizsgálatára s azt az értesítést kaptuk onnan, hogy a szóban forgó készítményben 51,7% arsenesav foglaltatik, tehát ez az e fajta készítmények jobbjai közé tartozik. Tessék tehát azt annak idején bizalommal alkalmazni védekezésül az almamoly ellen, addig pedig, míg a sor reá kerül, mérgező voltára való tekintettel, tessék gondosan elzárva tartani, hogy valami baj ne történjék miatta.

Gy.

Vegyes közlemények.

Megjelent »Az állami faiskolák ár- és névjegyzéke« az 1902—1903. évről a m. kir. földművelésügyi miniszter kiadásában. A 100 nyomtatott oldalra terjedő jegyzék több, mint az állami inté-

zetek és faiskolák egyszerű név- és árjegyzéke, mert azonkívül, hogy függelékül utmutatást ad az érkeztet gyümölcsfák és csemeték helyes kezelésére és ültetésére, nagy részletességgel tájékoztat az állami intézetekben természetett és a nagyban termesztésre legajánlatosabb gyümölcsfajták beszerzési forrásai felől. A mi pedig mindenekfelett fontos, a gyümölcsfajtákat igen nagy körültekintéssel helyes pomológiai neveik alatt sorolja fel, miért is a magán-faiskolák tulajdonosainak katalogusaik összeállításánál vezérfonalul szolgálhat. A könnyű tájékozódást és gyors használatot rendkívül megkönnyíti az, hogy nemcsak az egyes intézetek címei után felsorolja az ott kapható fajták neveit és a készlet mennyiségét, hanem külön fejezetben az egyes gyümölcsnemek alá betűrendben csoportosítva felsorolja a kiadható fajták neveit és oltvány-mennyiségeit, valamint az oltóvesszők mennyiségét is azon állami intézetek és faiskolák megjelölésével, a honnan azok decz. 10-ig megrendelhetők. Ez időn túl a visszamaradó készlet felől a miniszterium rendelkezik, tehát a megrendeléseket decz. 10-ike után a füzet szerkesztőjéhez: Molnár István kir. tanácsos, orsz. gyüm. és fateny. min. biztoshoz, a földművelésügyi miniszteriumba lehet csak beküldeni. Mindazok, a kik gyümölcsfa-oltvány- és vadcesmete-, szőlővessző-, disz- és sorfa-, nemes füzdugvány- és gyümölcsfa-oltóvessző szükségleteiket az állami telepekről óhajtják beszerezni, jól teszik, ha az ár- és névjegyzék egy példányát beszerzik. Ingyen megkaphatják azt minden állami faiskolánál és intézetnél, valamint az Orsz. gyüm. és fateny. miniszteri biztosságnál is, ha az iránt egy levelező-lapon oda fordulnak.

A fák bemeszelése télire. Egyik t. olvasónk kérdést intézett az iránt, vajjon nem ártalmas-e a fák bemeszelése, mely a fákon lévő levegőző réseket elzárhatja? Az idevágó kísérletek tanulsága szerint semmi káros hatást sem lehet tapasztalni ez irányban, a haszon pedig igen szembetűnő. A bemeszelés ugyanis egyfelől igen számos a kérgen tapadó paizstetvet és a kéreg repedéseiben meghúzódó és ott téli védelmet kereső rovar, bábót és petét elpusztít, másfelől a fagyfoltoktól a fákat védelmezi, melyek a napsütötte oldalon az ismételt gyors felengedés és rákövetkező megfagyások folytán könnyen bekövetkezhetnek és a kéreg részletes elhalását eredményezhetik. A bemeszelést legjobb akkor végezni, a mikor valamely őszi eső után a törzsekről és erősebb ágakról már letisztítottuk a víztől felduzzadt és megpuhult s egyébként felrepedezett kérget s a rajta tapadó kártevőkkel együtt tűzbe vetettük. Az oltott meszet aunyi vízzel elegyítjük, hogy se tulsűrű, se túlhíg ne legyen s így kenjük rá meszelővel vagy széles ecsettel a törzsre és ágakra; a vékonyabb ágakra permetező segélyével vihetjük a kellően felhígított mésztejet. Ennek száraz időben kell történni, mert az eső a friss meszelést könnyen lemoshatja. A mészréteg tavaszra meglehetősen lekopik magától és ledörzsölése vagy lemosása felesleges.

Az Országos Gazdasági Munkás- és Cseléd-segélypénztár igazgatósága október hó 28-án tar-

totta rendes negyedévi ülését. Ez ülésen hozott határozatot az igazgatóság azok kérelme fölött, a kik egyszerre tiz tagsági könyvvel akarják biztosítani magukat. Ezen az ülésen tárgyalta az igazgatóság Vujevich Benő nemes-militicsi, Visnyovszky József nántüi és Pancsula Elek sumjáczi lakos földmivelők kérelmét, a kik segélyért folyamodtak az igazgatósághoz s a kiknek, bár betegségük nem balesetből származott, arra való tekintettel, hogy a szerződésileg elvállalt gazdasági munkát betegségük miatt nem tudták teljesíteni s így egész nyáron keresetképtelenek voltak, az igazgatóság 150—150 illetve 60 korona rendkívüli segélyt utalványozott. A kereskedelmi miniszter fontos rendeletet adott ki a minap a munkás-segélypénztári tagok felvételi és biztosításai díjainak beküldése tárgyában. Elrendelte ugyanis a miniszter, hogy a hatóságok a befizetési lap hátuljára postadíj utánfizetése nélkül minden egyes esetben ráírhatják, hogy a kérdéses összeget kinek a részéről terjesztik fel és milyen célra. Ez az üdvös rendelet nagyon meg fogja könnyíteni a hatóságoknak s különösen a községyi jegyzőknek dolgát; miután eddig mindig külön levélben kellett felvilágosítást küldeniök arról, hogy az egyidejűleg feladott összeget ki fizette be, s mire vonatkozólag, felvételi díjképpen-e? vagy cséplőgép biztosítási díj gyanánt, vagy egyéb célra. Ez az üdvös rendelet tehát igen nagy mértékben egyszerűsíteni fogja az eljárást.

Nemes emberbarát. Gróf Nátkó Sándor értesítette az Országos Gazdasági Munkás- és Cseléd-segélypénztár központi igazgatóságát, hogy nagy-szentmiklósi uradalmának 250 cselédjét beiratja a pénztárba és tagsági díjait saját pénztárából fogja fizetni. Bár minél nagyobb körben találna követőkre a nemeslelkű főúr példája.

Burgonyakivitel Angliába. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter londoni szaktudósítójának jelentéséből vesszük át a következőket: »Értesülvén azon körülményről, hogy Angliában és Írországban az idej burgonyatermés rosszabb a rendesnél, érdeklődtem a kérdés iránt s kezdeményező lépéseket tettem a Magyarországból való burgonya-export esetleges megkísérlésére. Azt hiszem, hogy a jelen körülmények között a konjunktúra termelőink által előnyösen kihasználható volna, annál is inkább, mivel Franciaország és Németalföld, mely államok jelentékeny mennyiségű burgonyát szállítanak Angliába, az idén szintén gyengébb terméssel bírnak, mint rendes években. Azt hiszem érdemes volna, ha kísérlet tétetnék burgonya exportálására. Természetesen csak jó fajta, meglehetősen nagy, fehér belsejű burgonya felelne meg a londoni piacnak. Már eddig is volt alkalmam személyesen érintkezni több üzletemberrel, a kik hajlandók volnának igen nagy mennyiségű burgonya átvételére. Talán célszerű volna mustrákat az árak megjelölésével Londonba küldeni. Az árak kiváló jó minőségű burgonyáért 60—80 shilling per angol tonna (1016 kg.) cif London. A mennyiben Magyarország nagyobb mennyiségű jófajta burgonya felett rendelkeznek ez évben s a szállítási tarifa nem zárja ki a versenyt lehetőségét,

jelentékeny üzleteket lehetne kötni egy egész év folyama alatt, azaz az új termésig. Legkedveltebb fajok a londoni piacon a »Magnum Bonum«, »Imperator«, »Sadonia«, »Up-to-Dates« burgonyák. A többek között érintkezésbe léptem e tárgyban egy vasutársaság áruosztályának ügynökével, a kitől a King-Cross-i burgonyapiac azon cégeinek listáját kaptam, melyek a vasutársaság áruit mint bizományosok árulják. E cégek közül többekkel szintén érintkezésbe fogok lépni. A szállítás lehetőségének főfeltétele a vasuti vagy hajózási díjtételek magassága, vagyis, hogy a burgonya megbírja-e a szállítási költségeket. Tudtommal az »Adria« hajózási társaság díjtételei meglehetősen magasak, de talán ellensúlyozható volna e körülmény az által, hogy Magyarországon a burgonya igen olcsó. Felső-Magyarországból esetleg lehetne nemcsak Fiumén át, de Németországon keresztül az Elba folyón is szállítani. Természetesen az út hosszúsága és a bekövetkezendő hideg időjárás is tekintetbe veendő tényezők. Teljesen sértetlen állapotban kell, hogy az áru ideérkezzék. Ha általában a burgonya-export lehetséges, igen fontos volna az itteni kereskedőket hazai megbízható cégekkel összeköttetésbe hozni. Volt alkalmam kereskedőktől panaszokat hallani, hogy több ízben kellemetlen tapasztalatokat tettek az által, hogy megbízhatlan magyarországi ágensekkel léptek üzleti összeköttetésbe, pórul is jártak, s így elvesztették bizalmukat.«

Szerb szilvakivitel. A szerbiai szilvatermés a lefolyt évben olyan bő volt, amilyenek hosszú évek óta nem tapasztalták. Számszerűleg nincs ugyan még megállapítva, de biztosnak vehető, hogy a termés úgy mennyiség mint minőség tekintetében kitűnően sikerült. Miután a gabnakivitel a világpiac mai konstellációja miatt nem igen indulhatott meg, a szerb gazdák egész erővel a szilva szedésére és kiviteli célokra való előkészítésére vetették magukat, hogy minél előbb pénzhez jussanak. Miután a szilva az egész országban körülbelül egyidejűleg ért meg, a szilvaüzlet már szeptember 2—15-én rendkívül élénken indult meg. A kereskedők a termést mielőbb a határhoz igyekeztek juttatni; a pályaudvarokon tornyosultak a gyümölcsös kosarak, a Száva- és a Duna mentén bérbe vettek minden kapható hajót, a magyar parton levő beviteli állomásokon pedig készen álltak az üstök, amelyekben az érkező szilvát szilvaizzé vagy pálinkának főzik. Miután a szerb termesztők minél előbb igyekeztek pénzhez jutni és úgy vélekedtek, hogy a mostani olcsó árak mellett nem érdemes nekik az aszalással vesződni, az idej szerb termés nagy része friss állapotban került kivitelre. *Sabacz* volt az üzlet főemporiuma és szeptember vége felé ott egy-egy napon 60 kocsirakomány is került feladásra. Belgrádon át is nagy volt a forgalom; a zimonyi állomáson 63,151 mm. került bevitelre; ebből csak 6778 rakomány volt Németországba irányítva, a többi pedig délmagyar állomásokra, Budapestre és Bécsbe. Nyugat-Szerbiából a termést friss állapotban szállították Klenak, Mitrovica és Zimony-felé; közép- és kelet-Szerbiából ellenben

Kragujevacba ment a termés, a hol egy vállalkozó összevásárolta, hogy feldolgozva exportálja. Jegyzések: aszalt szilva 80—85 szemű 32 K, 85—100 szemű 24 K, selejtesebb áru 18 K, vámmal együtt Szávamenti állomásról. Belgrádi konzulátusunk ezen jelentése kapcsán megemlítünk egy *francia konzuli* jelentést, mely Szerbia idej szilvatermését 225.173.633 kgr.-ra becsüli. Ez a jelentés fölemlíti, hogy a szilvakivitel nehéz volt eddig, a vevő sohase tudhatta, hogy az áru milyen minőségű lesz, »mert az osztrák és magyar közvetítők az árut tetszés szerint keverték és a keverésért a felelősséget a szerb kereskedőkre hárították.« Ez a körülmény indította volna a szerb kormányt azon rendszabályozásra, melyet lapunk f. é. szeptember 16-iki számában ismertettünk.

Franciaország szilvatermelése. Franciaországban az idén igen kevés szilva termett. *Bordeauxi* konzulátusunk legújabb jelentése szerint az 1902. évi francia szilvatermés olyan, hogy 1873., tehát közel *harmincz év óta nem volt ilyen csekély*. Lot-Garonne megye piacain, amelyekre más években 2000—2500 mm. szokott érkezni, az idén alig néhány száz mm. érkezett. Egyes piacokon mindazonáltal kissé lanyhák voltak az árak, de egészben véve mégis emelkedő irányzatot követtek az árak. Eleinte ezeket az árakat jegyezték 50 kg.-kint:

50/5	60/5	70/5	80/5	90/5	100/105	szemű
70	60	55	50	45	40	frank.

Szeptember végén már ezek az árak jegyeztettek:

50/5	60/5	70/5	80/5	90/5	szemű
80—81	70—71	62—8	57	50—51	frank.

Nagyon keresett az apró szemű szilva, amelyből igen kevés termett. A Californiából importált tavalyi szilva minősége sehogy se elégitette ki a beviteli cégeket és nagy csalódásokat okozhatott nekik. Az *idei kaliforniai szilva* november vége, illetve deczember eleje előtt nem érkezhetik a francia piacokra. Szeptember végén a külföldi szilvából 823 mm. volt a készlet. Anthony-szilva Anglia részére kerestetett; árak:

90/95	100/105	110/115	125/130	szemű
28—29	23.5	20—19.5	13.5—11.6	frank

50 kg.-ként.

Olcsó tapasz melegágyi ablakokra. A kertészek melegágyi és növényházi ablakaikra sok helyen a közönséges — krétából és firniszből összegyúrt — ablakos kittet használják, mely azonban, ha csak olajos festékekkel be nem festik, száradás folytán csakhamar megrepedez és lehull. Sokkal tartósabb és szintén olcsó tapaszokat lehet készíteni a következő eljárások szerint. Meleg aszfalt-kátrányhoz iszapolt krétát kell egy fakavaró segítségével elegyíteni akkora mennyiségben, hogy a tömeg jól kenhető legyen és ezzel melegen kell az ablakrámákat körülkenni vagy a részeket elzárni. A fődolog itt az, hogy a farészek teljesen szárazak legyenek, mert nedves fán a tapasz nem tart jól. Ugyancsak igen tartós tapasz készíthető porrá tört

horzsa-kőből (Bimsstein) is, ha ezt egyenlő súlyú megolvasztott sellakkal vagy kénnel dolgozzuk jól össze; ezt a tapaszt is melegen kell alkalmazni.

Szerkesztői üzenetek.

L. A. urnak, Battonya. Annyi tény, hogy az »Api« és »Róza-pepin« két különböző fajta. Az előbbi sokkal sötétebb színű, azért némelyek Czigány-almának is mondják. Különböző aprósága miatt egyik sem érdemli meg a szaporítást, mert piaci értékük nagyon alárendelt. Egymásra oltva tűnik ki legjobban a kettő közötti különbség.

O. O. urnak, Olgya. Multkori közleményünk kiegészítésül Ziinszky főmérnök ur figyelmeztetése folytán tudatjuk, hogy az *Al mon Dieu* körte Bereczki Gyüm. Vázl. I. k. 95. lapon: *Bötermő* körte név alatt van leírva, német neve a már említett kivül: *Liebesbirn*. Apró, augusztus végén érő, II—III-rendű asztali körte, mely nem érdemli meg a birsalanyt.

Z. B. urnak, Budapest. Szívesen köszönjük a figyelmeztetést. A nagy sietségben bizony ez elkerült: öregedő szemeinket. Tessék csak máskor is. Több szem többet lát!

Községi Előljárósnak, Ó-Becse. Lapunk egész szervezete lehetetlenné teszi, hogy ingyenes évfolyamokat adjunk bármely könyvtár részére is. Különböző is csak az 1893. évtől kezdve van néhány példány teljes évfolyamunk, a melyek egyenként 2 koronáért rendelhetők meg.

L. M.-né urasszonynak, Pettend. A beküldött foltos almákat a *Phoma pomorum Thümen* nevezetű gomba támadta meg; az ellene való védekezés ez ideig ismeretlen.

D. I. urnak, Hetenyegyháza. A kiadóhivatal a címet kiigazította. Ha ennek dacára is fennakadás volna, tudassa velünk. A kért helyre mindazok a szőlőfajták és gyümölcsfajták sikerrel ültethetők, a melyek Kecskemét határában el vannak terjedve. Nézzon tehát ott körül. Ez a legjobb és legbiztosabb utmutató.

Cz. L. urnak, Debreczen. Tudunkkal csak két méhészeti egyesület van, a mely szaklapot ad ki. Az egyik a Magyar Országos Méhészeti Egyesület. Közlönye: »Magyar Mész«. Most XXIII. évfolyamát járja. Székhelye Budapest, VII., Damjanich-utca 34. A másik az Erdélyi Méhészeti Egyesület. Székhelye Kolozsvár. Közlönye: »Méhészeti Közlöny«. XVII. évfolyam. Ezenkívül a »Szétekintő Méhész« Csongrádon jelenik meg, Gallovits István szerkeszti. Többről nincs tudomásunk.

K. J. urnak, Szeged. Előfizetőink tavasszal egy és ősszel egy hirdetést küldhetnek be legfeljebb 60 szó terjedelemben az Üzleti közös tárczába; azontul a hirdetési díjtételeket tartoznak fizetni. Ez alól kivételt tenni nem lehet.

K. Z. urnak, Méhtelek. A rózsaleveleket lisztharmat-betegség (*Sphaerotheca pannosa*) bántja, mely ellen kénporozással, vagy 2%-os kénmájdat-permetezéssel lehet védekezni.

L. J.-né urasszonynak, Katymár. A fenyőfa kinövéseit a *Chermes abietis* nevű tetűfaj okozza. Az ellene való védekezést idej évfolyamunk 27-ik oldalán közöltük. A szilvafalevelek hólyagosodásait a *Tetraneures ulmi* nevű tetűfaj okozza.

T. I. urnak, Mezőhegyes. A beküldött almák nevei: 1. Hagymaalaku masánszki. 2. Orleansi renet. 3. Ribston pepin. 4. Carmelita renet. 5. Sárga Belle fleur. 6. Gloria mundi. 7. Korán leszedett, fejletlen, tehát nem volt meghatározható. 8. Téli arany parmén. 9. Téli piros pogácsa. 10. Kevi izletes. 11. Hagymaalaku masánszki.

M. J. urnak, Boicza. A kért füzetet postára adtuk. **M. Gy. urnak, Gyulaj; E. L. urnak, Gara; D. G. urnak, Tököl; Sch. J. urnak, Veszprém; Ifj. V. G. urnak, M.-Sziget; L. L. urnak, Soóly; U. K. urnak, Csongrád; Urad. tisztségnek, V.-Ferencfalva; B. A. urnak, Sümeg; R. Gy. urnak, Csobánka; D. M. urnak, Tápióbicske; B. P. urnak, Ungvár; Gy. Gy. urnak, Aracs; Cz. B. urnak, Orosháza; D. L. urnak, Szabadka; F. K. urnak, Jata.** Magánlevelet irtunk.